

SZARVAS ÉS VIDEKE

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:
Jókai Mór-utca 1257. szám, hova a lap szellemi részét
illető közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.
BÉRMENTETLEN LEVELEK EL NEM FOGADTATNAK.
Felelős szerkesztő BENCZÜR SÁNDOR.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 4 frt. — Félévre . . . 2 frt
Negyedévre . . . 1 frt. — Egyes szám . 8 kr.

Kiadóhivatal:

Beliczey-utca 11. szám. (saját ház.) hová az elő-
fizetési pénzek intézendők.
Hirdetéseket jutányos áron elfogad.

BÉLYEGDIJ MINDEN HIRDETÉSÉRT 30 KRAJCÁR.

Kiadó s lap tulajdonos SÁMUEL ADOLF.

Versengés.

Ma a vívmányok korát éljük. Tegnapról mára, máról holnapra új és újabb találmányra ébredünk és felfedeztek az emberek ugyszólván mindent a legtekélyesebb pokolgépig és még mindig új csodákat teremtenek.

Igy azután ipari ágakban tökéletesedünk. Világhírű gépek, tökéletes szerszámok, remek és mindennemű hivatásos szerszámok, eszközök között százával válogathat az ember a jó és jobb között s ha valaki tud választani, értelmes és okos, hát bizonyára a legjobbat olcsón választja.

De bizon' nagyon sokan vagyunk emberiségünk javarésze ilyen kik nem tudják megkülönböztetni a rosszat, és ideig-óráig tartót a czélszerűtől, a primitívét a legjobbtól, az olcsót a drágától, a silányt a tökéletestől. Ezek után becsapódnak csuful, de úgy, hogy még sem okulnak saját kárukon, vagy legalább is későn okulnak.

Ezért akarunk mi most megemlékezni a versengésről és pedig a versengés azon neméről mely már piszkos, csalárd szándéku és így egészséges hatással az ipari fejlődésre nincsen.

A szép, nemes versengés mindig hasznára van a különböző iparágaknak. A tisztességes versengés abból áll, hogy mindenki a legjobbat a legelfogadhatóbb áron akarja nyújtani a köz-

sükségletét kielégíteni szándékszó közönségnek és ez a versengés úgy általánosságban emeli és elősegíti az ipart. De a tisztességtelen konkurencia az iparnak, a kereskedelemnek ép annyit árt, mint a mennyi kárt okoz a becsapott közönségnek.

A tisztességtelen verseny egy országban sem olyan nagy, mint minálunk. Valósággal gyalázatos mit egyes ágakban ép legkétesebb híru kereskedők és iparosaink véghez visznek. Tul licitálják egymást. Nincs az ár, melynek kicsinységénél ők egy kicsinyebb vételért ne tudnának a piacra kiállítani, legtöbbször persze e legkisebb vételár felülmulja a kínált áru értékét, mely valósággal csak szemnek való és hasznavehetetlen.

De tekintsünk el attól, ha rossz árut olcsó áron nyakába sóznak a közönségnek. Ez csak egyik árnyékoldala a piszkos verengésnek, van egy sokkal fontosabb körülmény, melyre nagy figyelmet kell jterelnünk. És ez az az eset, mikor a legjobb és értékes áruk értékének sokszor csak alig tizedrészével egyenlő árban bocsátatnak a közönség kezeibe. Ezek azok a kereskedők, a kik boltokat nyitnak egy félesztendőre, vásárolnak sok ezer frt értékű árut hitelbe és azután elvesztegetik potom áron. A potom árakat persze zsebre rakják s a nagy czégeknek semmit sem fizetnek. Letűnnek, nem léteznek. Előbb ugyan csődöt kérnek maguk ellen, a nagykereskedőket pedig érzékenyen

érinti ez a kár s sokszor csődöt hoz reájuk is. Ime ez is a tisztességtelen verseny egyik neme. De ki tudná e szerencsétlen állapot minden fázisát felsorolni! És a közönség kezd hitetlen lenni, mindentől fél, mi olcsó s így kezd a legszükségesebb bevásárlásokra szoritkozni, sokszor ezeket is elodázza, mi pedig az ipar és kereskedelemnek végtelen károkat okoz.

Tény, hogy első rangu gyárakat, czégeket iparosokat, kereskedőket elnyom, tönkre tesz a tisztességtelen konkurencia. A ki jó dolgot készít, jó munkát, jó árut ad, annak azt meg is kell fizettetni. Sokan azonban inkább rossz anyagot gyors módon összetákolnak, hogy a közönségnek jó olcsón dobhassák a piacra és így sikeres versenyt csináljanak és a jó czég, a szolid czég érzékeny károkat szenved és a jó áru, a jó gyártmány, a jó czikk nem fogy, nyakán marad a czégeknek.

Ezeket segíteni kell. Okuljon a közönség számtalan csalódásán, mely a tisztességtelen versengés fejlődése óta egyre éri és forduljon el azon czégektől, melyek olcsó áruikkal, silányságokkal milliókat vágtak zsebre. Pártoljuk az ipart, mozdítsuk elő a tisztességes versengést, de tartsuk magunkat távol a piszkos konkurenciától. Legyünk óvatosak s ne higyjünk a látszatnak, az olcsóságnak, mely alatt teljes értéktelenség lakozik.

A versengést vissza kell terelni a maga

SZARVAS ÉS VIDEKE TÁRCZÁJA.

Ella unokabátyja.

— Rajz. —

Ella, aki hintaszékben ül, szendén bebunyjn fekete szemét s mosolyog. Lajos oldalvást állva, ringatja és szerelmes pillantásokat vet reá. Már régen szeretik egymást. Azonban sohasem fejezték ki szavakban érzelmeiket s így csak a sejtelem édes érzése dagasztotta ifju sziveiket. Bény Lajos csak a napokban jött le nagynénjéhez. Világlátott ember. Megfordult Amerikában. Persze nagyokat mondott s hazudozott rémséges módon. S ha valaki nem hitt szavai igazságában, mértődött büszkeséggel mondotta. mumia legyek, ha ez nem igaz. Ilyenkor már dühös volt s veszedelmes volt vele kikezdeni. Csak egy lénytől félt és rettegett ezen a nagy világon: Ellától. És a pajkos leány akárhányszor vakmerően szembeszállt vele s alaposan meg is állotta helyét.

— Meséj valamit — szölt szeliden unokabátyjához. Szeretem a meséidet.

— Nem szoktam mesélni, — vetette oda hevesen, Lajos — mindég igazat beszéltem és beszélek. Mumia legyek, ha nem úgy van.

— Ugyan ne légy gyerek, ne haragudj mindjárt. Kérlek beszéj hát valami igaz történetet.

E szavakat kissé maró guynyal moudotta. Lajos

nem mert ezzel a kis zsarnokkal összeveszni elkezdte tehát történetét.

— Tudod Ella, volt egyszer egy kis leány az operenciás tengeren innen, a kit én forrón hüen és igazán szeretek.

Ella felnyitotta szép szemét.

— Tehát mégis csak mesélsz? (A kis csalafinta nagyon jól tudta, hogy ez vallomás; a mely neki szölt.)

Lajos pedig kiesett a konceptusból.

— Nem hiszed? Mumia legyek, ha igazat nem mondok.

— Elhiszem Lajos, folytasd és biztató tekintettel nézett a fiatal emberre.

— Tudod, azt a kis leányt nagyon, de nagyon szeretem.

Megakadt. És ha megakadt, akkor Lajos föllentéssel tudja magát kivágni.

Afrikában ismerkedtem meg vele. A kairói muzeumban ő is a mumiakat nézte. Tudod azok a mumiak.

Ella türelmetlenül toppantott. Majd csalódottan visszadült hintaszékébe.

— Csak meséj szöltök halkán — nagyon álmos vagyok, legalább elalszom.

— Ne haragudjál édesem — jó, jó hát visszatérek a tárgyra. Mondom a kairói muzeumban ismerkedtem meg vele, tudod nagyon szereftem azt a kis leányt.

— Ne ismétlegess! Ezt már hallottam?

— Hallottad? — és bamba arcot vágott — hallottad, hogy nagyon szerettem azt a leányt?

— Persze. Már vagy tizszer. Mondhatom: unalmas vagy.

— De hiszen ez érdekes történet.

— Semmi, ha mondom.

— Talán te érdekesebb történeteket tudsz mondani?

— Természetes. Sokkal érdekesebbet. Az én szerelmi történetemet.

— Szivesen meghallgatlak.

— Nos hát, volt az operenciás tengeren innen, egy mamlasz fu, aki bentazta az egész világot. Ebbe a tökfilkóba beleszeretett a leány. A leány is szerette. Azonban a tökfilkó annyira ügyetlen volt, hogy nem mert szerelmi vallomást tenni a leánynak, bár ennek biztató viselkedéséből tudhatta, hogy amaz alig várja az édes vallomást.

Lajos álmélkodva nézett Ellára és akadozva mondá.

— Talán . . . talán . . . csak nem rólam beszélsz?

A leány ideges hevességgel folytatta:

— Óh a világeért sem rólad. Ilyen bárgyut, mint te vagy, nem is tudnék szeretni.

Bény Lajos arczán haragpir futott végig. Erős öklével az asztalra csapott és a felháborodás félelmetes hangján kiáltotta.

— Ella! Mumia legyek, ha te nem vagy kiálhatatlan.

A lány az első pillanatban fekete szeméből tüzes pillantást vetett reá s reszketett a felindulástól: de csakhamar mintegy önkénytelenül, kidugta piczi nyelvét és durcás válvonogatással megfordult. Semmi közőm többé az urhoz.

A fiatal ember hosszú ideig néma kétségbeeséssel tekintett a földre, majd sóhajva felemelte fejét.

tisztességesen szabályozott medrébe, ezt sürgősen parancsolják kereskedelmi és ipari érdekeink!

Szilágyi Gyula.

HIREK.

— **Szarvas község képviselőtestülete** a Lipót-rend lovag-keresztjének Méltóságos Gróf Bolza Géza ur részére leendő ünnepélyes átadása alkalmából f. évi október hó 16-án, azaz ma vasárnap d. u. 3 óra kor az „Árpád szálló” disztermében közgyűlést tart. Ugyanezen napon ugyanott délután fél 4 órakor tartja meg a Szarvasi Nemzeti szövetség alakuló közgyűlését. A közgyűlésen jelen lesz a megye fő- és alispánja tanfelügyelője és az orsz. képviselői, valamint községünk és a vidék előkelősége. A központ képviseletében leutaznak, Dr. Herczegh Mihály elnök, Dr. Barabás Béla, Dr. Komlós Ferencz, orsz. képviselő, Dr. Kiss János egy. tanár, Dr. Barthos Andor társelnök, Dr. Kriváchy Géza igazgató, s 2—3 igazgatósági tag, Nemzeti Szemle képviseletében Erdélyi Lajos szerkesztő.

— **Országos vásár.** Az őszi Lukács-napi vásár tegnap vette kezdetét. A tegnapi napon eddigelő szokatlan mennyiségű szarvas marha és ló hajtattat fel János öröknek s javított marháknak, s különösen az idei bika-borjúknak, illő áron, nagy keletjük volt. Katonai szolgálatra alkalmas lovak szintén hamar találtak vevőkre. Ma kezdődik a belső vagyis a kirakodó vásár, iparosaink nagy reményekkel hozták áruikat e vásárra, mert egész nyári munkájukat most igyekeznek érvényesíteni.

— **Szolnokon megtartott nemzetközi rosta-versenyen** díjazott rostákról íjju Sparzam Pál-tól egy hosszabb ösmertetést közöl a „Köztelek” f. é. 80-ik száma. Ez ösmertetéstől minket mint Szarvasiakat közelebről érdeklőt, közöljük az alábbi. Az első díjat, állami aranyérmét Behán S. szarvasi rostakészítő terményrostájára kapta; a Behán S.-féle terményrostító rosta szép munkát végzett és oly sokoldalulag használható, hogy annak részletes ismertetése mindenesetre szükségesnek mutatkozik, annyival is inkább, mert ugy szólnak a szolnoki rostaversenyt emelte ki e kitűnően bevált gépet ismeretlenség homályából. E terményrosta az eddig általában használt terményrostától egészen eltérő elven készült, mely azonban, mint az eredmények mutatták, tökéletesen bevált. Míg ugyanis a rendes terményrostáknál a garatból lefolyó terményt a széláram éri akár szitára esik az, akár szabadon hull le; addig a Behán féle terményrostanál a garatból kihulló terményt széláram egyáltalán nem éri, hanem a mozgó szítafelületre hull s miután itt szétválasztott, jut csak a széláram elé, mely aztán osztályozza azt. Ami pedig a gép munkaminőségét illeti, azt tökéletesnek lehet mondani. A termény szétválasztását, tisztítását és osztályozását tökéletesen végzi, úgy, hogy a nyert I. oszt. termény tényleg teljesen tiszta és kifo-

gástalan. Legnagyobb előnye azonban sokoldalú használhatósága, amennyiben kezdve a rendes gabonatisztítástól a lóheremag tisztításáig minden munkát kitűnően végez. A verseny alkalmával, mint egyszerű szelelő és mint terményrosta egyaránt kivált s hogy a gyakorlatban is mily sikeresen oldotta meg feladatát, annak ilusztrálására elegendő csak annyit felhozni, hogy jelen év tavaszán a debreczeni m. kir. vetőmagvizsgáló állomás közel 150 métermázsa arankamentes lóheremagot ólmozott le, mely kizárólag csak Behán rostáján ment át. Egy baj van csak s ez az, hogy Behán mint egyszerű rostakészítő nem képes elég sok rostát elkészíteni sem rostájának azt a bizonyos könnyed formát és finomabb kidolgozást megadni, melyet gazd. gépeinknél is megszoktunk követelni. Éppen ezért e helyen is nagyon ajánlható nagyobb gépgyárosainknak e rosta iránt érdeklődni s azt gyártási körükbe felvenni. Az állami aranyérmét, mint első díjat, teljes mértékben kiérdemelte.

— **A bányakerületi törvényszék** egyhangu határozattal helybenhagyta a békési egyházmegyei törvényszék ítéletét, mely szerint Raksányi Árpád csorvási felekezeti ev. tanítót elmozdította hivatalából azért, mert születendő gyermekeit házassága megkötésekor egyezség útján a r. kath. egyháznak ígérte el. Raksányi az ítéletet nem főbbezte tovább.

— **Verekedő cigányok.** E hó 10 én Csurár Nyistor és családja, végegyházai kóborló cigányok Ócsodón, Oláh Lajos vendéglőjébe bementek, s ott némi italt rendelték. Egy alkalmas pillanatban minden elmozdítható tárgyat, s többek között 3 drb. billiárd golyót is zsebre vágta. A vendéglős, ki a lopást csakhamar észrevette rendőrkéért küldött, s a cigányokat megakartá motoztatni, ezek azonban nemesak hogy erőlyesen tiltakoztak a megmozgatás ellen, de sőt a rendőrkét is alaposan elverték, s csakis a segítségül hívott csendőrség birta megfékezni a duhajkodó cigány családot.

— **Magyarország legnagyobb földbirtokosai.** Magyarország a legnagyobb földbirtokos maga a magyar állam, melynek 2,816,418 kat. hold földje van, körülbelül tizedrésze a művelés alatt lévő összes területeknek. A magánbirtokosok között herceg Esterházy Miklós az első, a kinek 421,053 hold birtoka van. A grófok között a leggazdagabb gróf Schönborn Ervin 216,021 holddal, utána jön gróf Fesztetich Tassiló 135,541 holddal. A részvénytársaságok között az osztrák-magyar államvaspálya 235,158 holddal, utána ötödik sorban következik Kóburg Fülöp herceg, mint 214,848 hold földnek a tulajdonosa. A leggazdagabb főherceg Frigyes, kinek 157,731 hold földje van, míg az uralkodó család magyarországi birtoka 36,912 holdat tesz ki, József főhercege pedig csak 55,930 hold. E szerint a vallásalap, melyet a kultuszminiszter kezel háromszor akkora. A főpapi birtokok közül pedig legnagyobb a nagyváradi róm. kath. püspöké, 189,933 hold. ezután következik a nagyváradi gör. kath. püspök 130,808 holddal, míg a legnagyobbak híresztelt kalocsai érseki uradalom csak 23,143 hold. A káptalanok

közt leggazdagabb az egri káptalan 91,702 hold, melynél a hercegprímás csak 100 holdal gazdagabb. A zsidók közül a legnagyobb földbirtokos báró Schönsberger Zsigmond 25,127 holddal, aztán jön Popper Ármán és a Berthold bárók külön-külön 25,900 hold földdel. A városok közül a legnagyobb földbirtoka Szabadka városnak van: 166,078 hold 1480 □ öl és pedig: 1. szántóföld 110,181 hold 244 □ öl, 3 rét 3741 hold 1051 □ öl, 4. szőlő 4010 hold 1457 □ öl, 5. legelő 30,849 hold 297 □ öl, 6. érdő 9607 hold 1033 □ öl, 7. nádas 1787 hold 674 □ öl, 8. terméketlen föld 5281 hold 205 □ öl, utána Debreczen városunknak van! 91,618 hold. Ezután következik Szeged 72,427 holddal. A magyarországi birtokok nagyság szírint következőleg oszlanak meg: 50 ezer holdtól lefelé 30,000 holdig 31-nek van, 30,000 holdtól 20,000 holdig 54-nek, 20,000 holdtól 10,000 holdig 151-nek 10,000 holdnál többje van 53 tulajdonosnak; 10,000 holdtól 5000 holdig 266-nak, 5000 holdtól 1000 holdig 1655-nek és 1000 holdtól 755 holdig 981 földbirtokosnak van. Egész Magyarországon tehát csak 3191 nagy birtokos van.

— **Megindult a heremagvásárlás.** Részint a külföldi, részint a belföldi kereskedők bejártak most a vidékeket és többen felhasználják egyes termelők tájékozatlanságát, miáltal ezen gazdák alacsonyabb árt kapnak magvaikért, mint a jelenlegi piaci helyzetenél jogosan igényt tarthatnak. Részünkről kötelességünknek tartjuk figyelmeztetni ez egész gazdaközöniséget, hogy ne pocsékolja olcsó áron lóheremag termését, hanem forduljon bizalommal Mauthner Ödön hírneves budapesti magnagykereskedőhöz, küldjön oda mintát terméséből a mennyiség megnévezésével. Teljesen nyugodt lehet mindenki, hogy okvetlen megkapja a legmagasabb árt, mert általánosan ismert tény, hogy Mauthnernek óriási forgalma révén a legnagyobb szükséglete van heremagvakból, és megvagyunk győződve hogy a legszolidabb lebonyolítást is e cégnél találhatják meg a termelők.

— **Halálozás.** A szarvasi első zenekar nagymenyü II.-od primása Károlyi István, — ki e nyár folyamán Londonban is megfordult, haza jövet nagyon meghűtötte magát, minek következtében e hó 9-én jobblétre szenderült. Temetése — az egész Szarvas-krakkói zenészvilág részvétele mellett — e hó 11-én délután volt, s kartársai zeneszóval kísérték végső útjára, s a sir szélén „Lehullott a rezgő nyárfa ezüst színű levele” című dallal búcsúztak el szeretett kartársuktól.

— **Új zenetanár.** A szarvasi ág. ev. főgymnasiunban Adami Rezső távozása folytán üresedésbe jött zenetanári állásra, hat pályázó közül Levis Erőd képesített zenetanár lett megválasztva.

— **Árverés.** A gyulai m. kir. pénzügyigazgatóság saját helyiségében f. évi október 27-én d. e. 9 órakor Szarvas község bor és huszfogyasztási adójának, az 1899. január 1. 1901. december 31-ig terjedő időre leendő bérbeadása tárgyában árverést fog tartani.

Egyszerre csak azon vették magukat észre, hogy arcaik egymáshoz simulnak.

A fiatal ember agyában vakmerő elhatározás fogamzott meg: megcsókolni azt a piozi száját, cseresznye-piros ajakát.

Hirtelen megvalósítá szándékát.

— Én édes boldogságom.

Ella nem húzódtott vissza, csodálkozva rávetette fekete szemü téves szeméit és hozzásimult. Kimondhatatlanul kejes érzés foglalta el a szívét.

Incselkedve, csintalanul mosolygott.

— Fejezd be édesem a mondatot. Lajos ujongani szeretett volna örömeiben. Igazán övé leány, kit oly forrón szívből szeret.

Ella megcízirógatta unokabátyja ajakát és édes hízegéssel ismételte.

— Fejezd be drágám a mondatot.

Lajos kitörő örömmel ölelte át Ellát, diadalmasan kiáltotta.

— Én édes boldogságom. Légy a feleségem.

A mondat be volt fejezve. A mondat után pont következett. Sok sok pontot nyomtak egymás ajkaira.

— Édes Ellám.

— Drága Lajosom!

* * *

Mumia jegyek, ha nem lettek egymáséi.

Vérmes.

Színészet.

Szombaton Október 8-án telt ház előtt színre került Beóthy Lászlónak „Az Arany Iakodalom” című történelmi látványos színműve Csak ismeréssel szólhatunk Halmay színigazgatónak azon igyekevéért hogy áldozatoktól sem riadva vissza, színre hozta e szép darabot. A korhű jelmez és alakítások általános tetszésre találtak. A szereplők, de különösen Halmay, Déry, Nagy és Tuboly Klementín, dicséretre méltó buzgalommal működtek közre a darab sikerének emelésén. Sajnos, hogy színpadunk az ily nagyobb szabású darab előadására kicsinynek bizonyult, s ez lehetett az oka annak, hogy egy-egy felvonás köze néha félóránál is eltartott, mi nagyon lohasztólag hatott a közönségre.

Vasárnap október 9-én délután, gyermek és nép-előadásul a „Három jómádár” került előadásra; míg este telt ház előtt „Fehő Klári” című 3 felvonásos népszínmű. A czinszerepet Léva y Sárka játszotta, s ügyes játékával megmutatta, hogy népszínművekben — kivált hol nem sok az ének szám — teljesen megállja a helyét. Daróczy Ilka mint Viola Éva kitűnően személyesítette a bosszúért lihegő vetélytársnőt, kár hogy érzelmeinek, s fájdalomának több ízben hangosabban adott kifejezést, mintsem azt a helyzet megkívánta volna. Juhász ez uttal is igen szépen játszott, s csak dicséretére válik az, hogy teljesen bele élte magát szerepébe. Szép népdalát — melyet Léva y Sárkával együtt énekelt — ismételnie is kellett. A többi szereplők kivált, Déry, Nagy és Bara-

— Nekem sincs a kisasszonyhoz. Csüggedten távozott a szobából.

Alig ment ki, a pajkos csintalan Ella sirt, majd lassan monologizált.

— Hát nem szeret? Valyon a kairói muzeumban igazán megismerkedett-e egy lánnyal?

Ezalatt Lajos a kertben sétált föl s alá s azon gondolkodott: ezen az estén löjje-e magát agyon vagy másnap? Mert Ella nélkül ránézve elviselhetetlen boldogtalan szerelmének tndata.

— Ella nem szeret — mondta magában elrészkenyedve, — ha egy kicsinyt szeretne, nem sértett volna meg. Nem szeretett soha, csak kaczerkódott és lépre csalt. Ma este vagy holnap reggel leszámolok magammal — örökre. Ujálom ezt a világot.

Töprengéséből a szobaleány éles hangja ébresztette föl.

— Kérem tessék uszonnálni, a kisasszony várja.

Bény lehorgasztott fejével szomorúan támolygott az ebédlőbe. Szó nélkül leült az asztal mellé. Ella már ott volt és egy süteményt jóízűen ropogtatott hófehér fogacskáival. Unottan életkedv nélkül szürcsögteni kezdé kávéját. Közbe-közbe fájdalmasan felsóhajtot.

Ella részvételt nézett reá. A harmadik sóhajtnál megsajnálta; édes lány hangján kérdezte:

— Mi baja van.

— Semmi — felelte Lajos és még egyszer fölsohajtott. A leány jelentősen mosolygott. Gyöngéd szeretettel mindinkább közelebb, közelebb hajolt hozzá.

nyi megfelelő játékkal, nagyban hozzájárultak az est sikerének emeléséhez.

Október 10-én „Dreyfus kapitány vagy az ördög-sziget áldozata” című képlet adatott, mellyel jelen századunk e nagy szenzációjának, a hírlapokból már ismert részletei lettek a közönség elé tárva.

Október 11-én utolsó előadásul s Tuboly Klementin jutalomjátékául Braccó Róbert „Hütelén” című vig színműve került előadásra, mely alkalommal a jutalmazandót néhány tisztelője virágcsokorral lepte meg. Kár hogy e kitűnő s egyébként részleteiben jól megjátszott darab értékét kihagyásokkal csökkentették. — Különösen kiemelendő a szereplők közül Déry ki mint „Sangiorgi Silvio” egy igazi s előkelő világfit mutatott be játékával.

Ezzel színi szezonunk bevégeződött. Thália papnői a művészet oltárát odahagyták, hogy annak más helyen áldozzanak. A közeli 5 héten át tartott előadások eredményeit volt alkalmunk lapunk már megjelent számaiban is ismeretlni, nem tartjuk azonban meddő dolognak általánosságban is, nagyobb vonásokkal, e tárggya-foglalkozni. Emlékeztünkben van még a szezon programja, annak egyes számairól megjegyzéseinket meg is tettük, de elmulasztatlanul ismételnünk kell, hogy azok megválasztása nem egészen felelt meg a kívánalmaknak. — Tagadhatatlan, a színügyi bizottság körültekintő gondoskodására vall az a tény, hogy az előadott színdarabok között első sorban azokat hoztatta színre, melyek közönségünk előtt kevésbé ismert, vagy épenséggel ismeretlenek voltak. De ugyanakkor szemtelől tévesztette azok belső értékét, ami elég káros mert a színházlátogató, ki többé kevésbé, de mégis áldozatot hoz, azt azért teszi, hogy annak árán magának egy élvezetes estét szerezzen. — Kifejezetten ismételjük, hogy ezen állításunk nem általánosságban értendő. De hogy méretünk indokoltságát bizonyítsuk, hivatkozunk a következő darabokra u. m. „Diplomás kisasszonyok”, „Téli és Tavasz”, az „Öreg Trilbi”, „Dreifuss kapitány” stb. mint melyek állításunkra elegendő alapul szolgálnak. De különben is ezen körülmény nem szorul bővebb indoklásra, elegendő a mondottakra színházjáró közönségünk hangulata, mely minden igazságos kritikával szemben is a legirányadóbb. — Az igazsághű vázolhatása céljából véltük ezt megemlítenednek, melyet ha egész telyességében akarunk kifejezni: csak elismeréssel emlékezhetünk meg a színügyi bizottság sikeres működéséről.

Egyébb kellemetlen körülmények, melyeket a legcsökélyebb megfigyelés, ugyszólván önkénytelenül is észleltünk, illetve észlelhetünk, mások rovására tudhatók be.

Köztudomásu dolog, hogy egy színtársulat értékét nem lehet csupán annak neve után megítélni. — Frappáns példa erre Halmay színtársulata, mely a vidéki színtársulatok sorában elég előkelő állást vívott ki magának s ez az, ami megtévesztette a könnyen-hívókat. — De hát valljuk meg az igazat, hisz' mindannyian tévedtünk, amikor a legjobb erőket vártuk s bizony csak néhányan voltak azok, — Ismét az igazságra hivatkozva, kötelességkép említjük meg, hogy voltak, s ezeknek elismerésünkkel többször adóztunk is. Sajnos azonban, hogy eme véleményünk nyilvánításakor kivételekre kell szorítkoznunk, mert bizony a társulat legtöbb tagjáról ugyanezeket nem mondhatjuk el, legalább lolkismeretesen nem. — Vagy csak, hogy egy példával éljünk, mit szólhatunk a társulat énekesnőjének ebbeli tehetségéhez? Az, hogy valakinek iskolázott hangja van, az ének szabályait ismeri s azokat helyesen érvényesíteni tudja, mind nem elegendő arra, hogy énekesnő legyen. A fő tényező a hang — itt teljesen hiányzott, — a cél tehát elérve nem volt. A társulat legtöbb férfi és női tagja a kiválsalommak nem felelt meg. Nem váltak be sem mint segedészinész sem pedig mint karénekesek.

A darabok előadását illetőleg sok megjegyzésre méltó dolgot láttunk. Ezek már a rendezők hibái voltak mert az eszköz nem hiányzott, de azt felhasználni elmulasztották. Példaképen csak egy esetet hozunk fel: amely eléggé megvilágítja a rendező mulasztását s mely a dolognak neveltséges színezetet adott. — A néző egy „századot” vár, s elébe áll „három” ember, vagy midőn a szereplő „népeihöz” beszél, s csak néhány lézeng körülte azokból. Ezek és sok más oly hibák, melyek igen könnyen elkerülhetők lettek volna, egyedül a felületességnek tudhatók be.

Végül még megjegyezzük, hogy színházunk akusztikája nem a legjobb és hogy nagyon is léghuzamos de mint tapasztaltuk, e léghuzam csakis akkor volt türhetetlenségig erős, ha egyik másik művésznő az elkekeredésig sóhajtozott.

Innen-Onnan.

A táviradóról, mint madárpusztító. A „Természet” című lap ezzel a címmel a következő érdekes megfigyelést közli:

„Az 1896. év szeptember hó 29. Ujvidéken a Jenőszigeti katonai lövőde távirósdronyai alatt a földön egy holt éneklő rigót találtam. A madár testén sehohsem volt seb látható, amely halálát okozhatta volna. De homlokán a koponyacsont kissé be volt horpadva s a horpadás vérrrel volt befuttatva. Az egész seb hatalmas ütés jellegét viselte magán, miből azt következtetem, hogy a rigó éjjel nagy gyorsasággal nekirepült a sodronynak. Eleinte kétségesenek tünt fel előttem e föltevés, de csakhamar alkalmam nyílt ennek lehetőségéről megbizonyosodni. Ugyanaz év november 3-án este felé ugyanis, amint éppen a fűzes mellett huzódó töltesen sétálgattam, előttem egy fekete rigó nagy gyorsasággal repülve, nekiment a távirósdronynak; mire megtántorodva a földre esett, de rögtön magához térve kábultságából, tovarepült. A dolog úgy történhetett, hogy a madár, részint a már beállott homály, részint az erdő miatt, amely közvetlenül a táviró-huzal mögött terült el, nem vette észre a sodronyt s így neki repült. Mult év őszén az ujvidéki főgymnasiumba a tanulók egy erdei szalonkát hoztak az intézet szertárának ajándékozandók, melyet szintén a távirósdrony alatt találtak a földön. Ez bizonyára hasonlóképpen a sodronyhoz ütődött, mit a körülmények is bizonyítanak. Ujabb bizonyíték, meanyire káros hatása van a mindinkább előrehaladó művelődésnek a madarakra.

* **A szobákban élősködő férgek kiirtására.** Franciaországban sikeresen használják a timsót. Két font timsót 4 liter forró vízben feloldanak és ezen folyadékot a szobapadló, a falak stb. repedéseibe és likaiba beviszik. A víz elpárolg és a timsó jegeczek alakjában mara vissza. A férgek mint poloska és svábogár stb. mind elpusztulnak, feltéve, hogy költőhelyeket forró timsóvízzel megmossuk. Az egerek és patkányok is eltűnnek ezen kezelés után. Ha az istállók falait meszelés előtt forró timsó vízzel bekenjük, a legyek valamennyien eltávoznak.

* **A hírlapírás tekintélye.** Sok szó esik mostanában arról, hogy a hírlapírás elvesztette tekintélyét. Hogy a valóság mennyire ellentmond az ilyen hiedelmeknek, azt eléggé érdekesen illusztrálja a következő eset, mely Párisban történt és a mely a törvényszéki jelentések nyomán került a világosságra. Egy iparlovag, a ki már a szédelgésnek mindenféle fajtaival próbált tett, de sehogysem tédott zöld ágra vergődni, végre egy eddig szokatlan kísérletre szánta magát. A szédelgés sok lehetséges formája után olyannal próbálkozott, mely úgy látszott, hogy a lehetetlenek közzé tartozik. Hirdetést tett közzé melben előadta; hogy lapot akar alapítani; munkatársakat keres, a kinek azonban óvadékat kell letenniök. Tehát nem hogy ő fizetné a munkatársakat, hanem még ő neki fizessenek azok, hogy irhatnak a lapjába. És mi történt? Csak egy özőnlött a tömérdek jelentkező, a ki mind hírlapíró akart lenni és a ki készséggel fizette le az óvadékat. csak hogy a lap meketársas lehessen. A „szerkesztő ur” azonban másként vélekedett a sorsunkról és fölszedvén az óvadékokat, koreket oldott és odább állt a páúzzel. Így került a dolog a törvényszék elé. A morál pedig a történetből az, hogy imo a hírlapírásnak mégis csak van tekintélye, hogy ennyien lépre mentek egy szédelgő fogására.

Irodalom.

A hét. Idestova egy deccennium áll a hét mögött, pedig volt idő, amikor tíz hónapot se mertek megjósolni ennek a merőben originális hetilapnak. Azon kezdte, hogy felszabadított egy csomó lappangó erőt, szóhoz juttatott új és értékes tehetségeket, akik azóta ünnepelet nagyságai a fiatal író generáczióknak s azon végezte, hogy nevelt a maga gárdájának közönséget. Hogy íróit a Hét felfedezze, ahhoz egy hónap se kellett, hogy a közönség a Hét-et felfedezze, ahhoz kevés volt tíz esetendő. Mert ezt az ujságot ma se méltányolják elegen. Igaz, hogy akik irányát megszerették, hiven kitartanak mellette kezdetől fogva, de érdeme szerint a Hét még sincs elterjedve az országban. For-

mait és szellemét magába olvasztotta nem egy napilap, politikai cikkeiből nem egyszer táplálkozik a tisztelt ház is, utánozzák és elkopatják ötleteit, de mindez csak leleményesebbé teszi a gárdát, hogy a Hét ugyszólván hétről-hétre más legyen. Főerénye az igaz mondás és fegyvere a guny. Késhegyre menő harcot viv minden igaz ügyért és tűzbe megy minden igaz tehetségért. Emberei mind egy szálíg ma is az elsők. Kezdve a szerkesztő Kiss Józsefen bétről-hétre irodalmi munkásságuk legjavával keresik fel a Hét-et: Kóbor Tamás, Ignofus Ambrus Zoltán, Tóth Béla-Makai Emil, Heltai Jenő, Lovik Károly, Szöllősi Zsigmond, Papp Dániel, megannyi belső munkatársa a Hét-nek Fényesebb névsort magyar szépirodalmi ujság alig állíthat össze. S hogy a belletrisztikai részen kívül a hét eményeinek kritikája is az ő lelkiükön és fantáziájuk át szűrődik irodalmi formába: ez magyarázza éppen a Hét elősmert előkelő niveauját, aktuális cikkeinek maradandó értékét. Hihetőleg nagyban népszerűsíti ezt az ujságot a Hét fotográfiák páratlan kedvezménye is, amelylyel a Hét kiadókivatala kedveskedik előfizetőinek. Olcsón és gyorsan közvetít ugyanis remek kivitelű platinképeket az előfizetők és azok hozzátartozói számára a beküldött eredeti fotográfia után tetszés szerinti nagyságban. Látogató jegy alakú kartonra nyomott fényképekből tizenkét darabot négy koronáért, kabinet alakban sokszorosított fényképekből tizenkét darabot nyolcz koronáért. Elvállal továbbá nagytárasra és kicsinyítésre mindenféle arcképet, garanciát vállalva azért is, hogy a képek hű és tiszta másai lesznek az eredetinek, színüket nem hagyják s hagyják s a legkényesebb művészi izlést is kielégítik. A Hét előfizetési ára egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr. Megreueelhető a hét kiadóhivatalában (VII. kerület, Alsó erdősor 3. szám), amely a Hét-fotográfiák dolgában is bővebb tájékoztatással szolgál.

„**Tótkomlós története**” czime ama vaskos 428 oldalra terjedő kötetnek, melyben községenek s egyházának — 150 éves fenállásának emlékére — történetét írta meg Gajdác Pál tótkomlói Ág. Ev. lelkes. Alföldünk e gazdag s szerény faluja történetének megírását avatottabb kezekre nem is lehetett volna bizni mint éppen Gajdác Pálra; ki fáradságtalan nagy ügyszeretettel szedte össze a községre vonatkozó adatokat, s azokat oly vonzóan s annyi szeretettel írta meg, hogy nemcsak a történelem iránt érdeklődők — mert nem csupán történeti adatok száraz halmazata de kitűnő elbeszélő modorban lévén megírva — bárki is élvezettel olvashatja e művet, melynek minden sorából a magyar földhöz való ragaszkodás és szeretet sugárzik felénk. Érdekesebbé teszi e művet az, hogy 30 jól sikerült kép — népviselet, község egyes épületei és térei, tanyák, s a szetelő férfiak arcképei — mintegy élénk varázsolják az egész falut. Tótkomlós községe pedig csak előismerésre sőt követésre méltó tettet követett el akkor, midőn községe s egyháza történetét nemcsak megíratta, de azt saját költségén ki is adatta. Ennél szebb s maradandóbb emléket 150 éves fenállásának emlékére, nem is tehetet volna.

A magyar nép története. A magyar népek ezer esztendő küzdelmait írja le Benedek Elek A magyar nép multja és jelen című munkájának első kötetében, mely épen most jelent meg. Az egész könyvön végighuzódik tárgya iránt érzett forró szeretete. Közvetlen hang, egyszerű előadása igazi népies könnyű avatják művét. A könyvet az Athenium r.-társaság, mint kiadó szebbnél szebb képekkel díszítette, melyek nyomon kísérik a azöveget. Az első kötet ára diszkötésben 8 frt.

Fogorvos. Kovács J. Budapestről bátorodik a n. é. közönséget értesíteni hogy néhány nap óta ismét Szarvason tartózkodik. Felkéri azokat a fogbajosokat, kik segélytét igénybe akarják venni, hogy minél előbb jelentkezzenek, mert vannak műtétek (Plombirozások és fogbetétek) melyek hosszabb időt vesznek igénybe. Lakása: Árpád szálló 1. sz.

